

๑. ชื่อโครงการ	โครงการฟันสะอาดสวยด้วยยาสมุนไพรจากใบช่อย
ประเภทของโครงการ	โครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ
คณบดีนักเรียนผู้จัดทำ	เด็กหญิงปฎิมาพร ผายพิมาย เด็กหญิงฐิติมา พร้อมสมุทร เด็กหญิงกนกวรรณ ประสานเนตร เด็กหญิงอรปรียา วิสัยเพียร เด็กหญิงอนันญา พรประไพ
ระดับชั้น	ประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมีน้้นแก้ว จังหวัดชัยภูมิ สพป.ชัยภูมิ เขต ๑
ครูที่ปรึกษา	นางสาวธัญรัตน์ ประยูรพันธ์ นางกมลวรรณ มั่นสติ
๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ	๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

๓. หลักการและเหตุผล

จากข้อมูลการตรวจสุขภาพในช่องปากเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมีน้้นแก้ว จำนวน ๒๕๔ คน เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยฝ่ายทันตกรรม รพ.สต.บ้านค่าย พบว่าเด็กนักเรียนมีปัญหาโรคฟันผุ จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๓ มีปัญหาโรคเหงือกอักเสบ จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๔ ดังนั้น คณะผู้จัดทำจึงเห็นว่า ปัญหานี้ควรมีวิธีการแก้ไขและส่งเสริมให้ลดลงหรือหมดไป ด้วยสมุนไพรในท้องถิ่นซึ่งมีจำนวนมากและมีสรรพคุณที่มีคุณค่า อีกทั้งเป็นการประหยัดรายจ่าย ลดการใช้ยาสีฟันที่มีส่วนประกอบของสารเคมี โดยนำสมุนไพรมาเป็นส่วนผสมกับยาสีฟัน ที่จะช่วยในการทำมาความสะอาดสุขภาพช่องปากของเด็กนักเรียนให้สะอาด ลมหายใจหอมสดชื่น ส่งผลให้จำนวนนักเรียนที่ฟันผุและเหงือกอักเสบลดลง และเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนดูแลสุขภาพช่องปากและฟันของตนเองโดยการใช้อยาสีฟันสมุนไพร

๔. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมสุขภาพช่องปากและฟันให้สะอาดสวยโดยการใช้อยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย
- ๒) เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย

๕. วิธีดำเนินงาน

- ๑) ศึกษาสภาพปัญหาโรคฟันผุ และเหงือกอักเสบเพื่อนำมาจัดทำโครงการสุขภาพนักเรียน
- ๒) ประชุมวางแผน จัดทำลำดับขั้นตอนการจัดทำโครงการ
- ๓) ศึกษาขั้นตอนและวิธีการทำยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อยจากอินเทอร์เน็ต ทดลองทำยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย โดยพัฒนาสูตรจนได้สูตรที่เหมาะสม ดังนี้ ใบช่อยตากแห้ง ๓๐๐ กรัม การบูร ๑๐๐ กรัม กานพลู ๑๕๐ กรัม พิมเสน ๑๐๐ กรัม เกลือป่นผสมไอโอดีน ๒๐๐ กรัม สารส้ม ๑๕๐ กรัม นำส่วนผสมแต่ละอย่างมาบดให้ละเอียด และคลุกเคล้าให้เป็นเนื้อเดียวกันก่อนบรรจุใส่ขวด
- ๔) ดำเนินการให้ความรู้เรื่องทันตสุขภาพหน้าเสาธงตอนเช้าในหัวข้อ โรคเหงือกอักเสบ โรคฟันผุ การเลือกรับประทานอาหารและการแปรงฟันที่ถูกวิธี การใช้ยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย
- ๕) นำยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อยแจกตามห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ใช้แปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวัน
- ๖) ดำเนินการตรวจสุขภาพช่องปากหลังใช้อยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อยเป็นเวลา ๖ เดือน
- ๗) สำรวจความพึงพอใจที่มีต่อยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖
- ๘) เผยแพร่ความรู้เรื่องการทำมาความสะอาดสุขภาพช่องและฟันด้วยยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย โดยเผยแพร่หน้าเสาธงตอนเช้า เพื่อให้นักเรียนทุกคนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และแสดงผลงานต่อชุมชนที่ รพ.สต.บ้านค่าย และที่โรงเรียนผู้สูงอายุบ้านค่าย และจำหน่ายให้ผู้ปกครองนักเรียนที่สนใจนำกลับไปใช้ที่บ้าน
- ๙) สรุปผลการศึกษาค้นคว้า เขียนรายงานโครงการและนำเสนอโครงการ

๖. ผลการดำเนินงาน

- ๑) การแก้ปัญหาสุขภาพปากและฟันที่ดีโดยการใช้อยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อยพบว่า ก่อนดำเนินการ มีนักเรียนฟันผุ ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๓ เหงือกอักเสบ ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๔ และหลังดำเนินการ มีนักเรียนฟันผุ ๔๒ คน ลดลง คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๕ เหงือกอักเสบ ๒ คน ลดลง คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๓

๒) การส่งเสริมสุขภาพปากและฟันสะอาดสวยโดยการใช้ยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย พบว่า เมื่อนำยาสีฟันมาให้นักเรียนแปรงฟันสามารถทำความสะอาดช่องปาก โดยมีสรรพคุณของเกลือแก่อำการปวดฟัน สารส้มแก้การฟั่นโยก การบูรทำให้ปากหอมสดชื่น กานพลูแก้การปวดฟัน พิมเสนแก้ปากเปื่อย ปากเป็นแผลและเหงือกบวม

๓) การเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาโรคเหงือกอักเสบ และฟันผุก่อนและหลังใช้ยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย พบว่า นักเรียนมีฟันผุและโรคเหงือกอักเสบลดลง

๔) ความพึงพอใจในการใช้ยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔๘

๗. การขยายผลสู่ชุมชน

มีการเผยแพร่ผลงานโครงการสุขภาพนักเรียน โดยนำเสนอผลงานที่ รพ.สต.บ้านค่าย ให้ผู้ป่วยที่มาใช้บริการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบ้านค่าย และผู้ปกครองนักเรียน

๘. ข้อเสนอแนะ

- ๑) ควรนำพืชสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นชนิดอื่น ๆ เช่น ใบฝรั่ง ใบสะระแหน่ มาทำเป็นยาสีฟันสมุนไพร
- ๒) ควรนำความรู้เรื่องพืชสมุนไพรไปประยุกต์ใช้ในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น น้ำยาบ้วนปาก ยาสระผม

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานการทำยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย ส่วนผสมและขั้นตอนการจัดทำยาสีฟัน

การให้ความรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ตรวจสอบสุขภาพ และแนะนำการใช้ยาสีฟันสมุนไพรจากใบช่อย

